09/05/2021

Ομιλία, συν Θεώ αγίω, στην Κυριακή του Θωμά

Εκκλησία της Κύπρου / Ι.Μ. Μόρφου

Του Αρχιμανδρίτου Φωτίου Ιωακείμ

«Ὢ τοῦ παραδόξου θαύματος!
ἀπιστία, πίστιν βεβαίαν ἐγέννησεν.»

Κατὰ τὴ σημερινὴ ἡμέρα, ὀκτὼ ἡμέρες μετὰ τὸ Πάσχα, τὴ λεγόμενη Κυριακὴ τοῦ Ἀντιπάσχα, ἀγαπητοὶ ἐν Κυρίῳ ἀδελφοί, ἡ ἁγία μας Ἐκκλησία καθόρισε ἀπὸ ἀρχαιότατους χρόνους νὰ ἑορτάζουμε κάποια θαυμαστὰ γεγονότα ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ.

Σήμερα, Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ, ὅπως διαφορετικὰ ἀποκαλεῖται, ἐνθυμούμαστε καὶ ἑορτάζουμε δύο ἀπὸ τὶς πρῶτες θαυμαστὲς ἐμφανίσεις τοῦ ἀναστάντος Ἰησοῦ στοὺς ἀγαπημένους μαθητές του. Ἐπειδὴ δὲ κεντρικὸ πρόσωπο κατ᾽ αὐτὲς τὶς φανερώσεις τοῦ Κυρίου καὶ σὲ ὅσα σ᾽ αὐτὲς διαδραματίστηκαν, εἴτε ὡς ἀπὼν στὴν πρώτη, εἴτε ὡς παρὼν στὴ δεύτερη, ὑπῆρξε ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς, ἡ σημερινὴ Κυριακὴ ὀνομάστηκε «τοῦ Θωμᾶ». Τὰ σπουδαῖα τοῦτα γεγονότα, γεμάτα βαθειὰ νοήματα καὶ ψυχοσωτήριες διδασκαλίες, μᾶς περιγράφει μὲ θεοπρεπὴ λιτότητα ἀλλὰ καὶ θαυμαστὴ σαφήνεια ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης στὴν περικοπή, ποὺ μόλις

ἀκούσαμε.

Σύμφωνα λοιπὸν μὲ τὴ σημερινὴ εὐαγγελικὴ διήγηση, ἡ πρώτη ἐμφάνεια τοῦ ἐγερθέντος ἐκ νεκρῶν Κυρίου στοὺς μαθητές Του ἔγινε τὸ βράδυ τῆς ἴδιας ἐκείνης ἡμέρας, τῆς μιᾶς τῶν Σαββάτων, τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος, δηλ. τῆς Κυριακῆς ἐκείνης, κατὰ τὶς πρῶτες πρωινὲς ὧρες τῆς ὁποίας ὁ Χριστός μας εἶχε ἀναστηθεῖ. Καί, ποῦ βρίσκονταν τότε οἱ μαθητές; Κλεισμένοι καὶ κλειδαμπαρωμένοι, θὰ λέγαμε σήμερα, σ᾽ ἕνα σπιτάκι ἐκεῖ στὰ Ἱεροσόλυμα, «διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων». Ὁ Χριστός μας εἶχε ἤδη φανερωθεῖ κατὰ τὸ πρωὶ στὶς θαρραλέες Μυροφόρες, Μαρία τὴ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία τοῦ Ἰακώβου, δηλ. τὴν Παναγία μας, οἱ ὁποῖες, ἀψηφώντας κάθε φόβο καὶ δειλία, «ὄρθρου βαθέως», πρὶν δηλαδὴ καλὰ καλὰ χαράξει, εἶχαν μεταβεῖ στὸν τάφο τοῦ Κυρίου, καὶ οἱ ὁποῖες στὴ συνέχεια ἀνέφεραν τὴν παρ᾽ ἐλπίδα ἐμφάνιση ἐκείνη τοῦ Ἀναστάντος στοὺς κρυμμένους μαθητές, καὶ ἔγιναν ἔτσι εὐαγγελίστριες τῆς Ἀναστάσεως στοὺς εὐαγγελιστές!

Μὰ ὁ Κύριος ἔκρινε πὼς ἔπρεπε καὶ στοὺς ἰδίους τοὺς μαθητές Του νὰ ἐμφανισθεῖ, γιὰ νὰ τοὺς εἰρηνεύσει καὶ γαληνεύσει καὶ στερεώσει στὴν πίστη. Καὶ ἀνέμενε τὸ βράδυ, γιὰ νὰ συγκεντρωθοῦν στὴν οἰκία, ποὺ συνήθιζαν νὰ μαζεύονται. Καί, χωρὶς νὰ κτυπήσει τὴν πόρτα, ἐμφανίσθηκε ξαφνικὰ στὸ μέσον τους. Ἐπειδὴ ὅμως αὐτοὶ εὔλογα φοβήθηκαν καὶ ταράχθηκαν οἱ ψυχές τους ἀπ᾽ αὐτὴ τὴν ἀπρόσμενη ἐμφάνιση τοῦ Διδασκάλου, ἀμέσως τοὺς καθησυχάζει μὲ τὴ γλυκεία Του φωνή, λέγοντάς τους: «Εἰρήνη νὰ εἶναι σ᾽ ἐσᾶς». Χάρηκαν τότε ὑπερβολικὰ οἱ ἀπόστολοι, βλέποντας παρ᾽ ἐλπίδα ζωντανὸ τὸν Ἐσταυρωμένο. Ἐκπληρώθηκε τότε καὶ ἡ προφητεία τοῦ Χριστοῦ μας, ποὺ τοὺς εἶχε εἰπεῖ πρὶν τὸ ἄχραντο Πάθος Του: «Πάλιν ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία». Καὶ τοὺς ξαναέδωσε τὴν εἰρήνη Του. Γιατί, ὅπως ἑρμηνεύει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, ἐπειδὴ θὰ εἶχαν συνεχὴ ἀντιπαράθεση μὲ τοὺς ἄπιστους Ἰουδαίους, τοὺς ἀπηύθυνε συχνὰ τὸ «εἰρήνη ὑμῖν», στερεώνοντάς τους στὴν πίστη καὶ δίνοντάς τους παρηγορία. Καὶ στὴ συνέχεια, δίνοντάς τους πλουσιώτερη Χάρη καὶ δύναμη παρὰ πρίν, τοὺς εἶπε: «Ὅπως μὲ ἀπέστειλε ὁ Θεὸς Πατέρας μου στὸν κόσμο, σᾶς ἀποστέλλω τώρα κι ἐγὼ ἐσᾶς, νὰ κηρύσσετε μὲ θάρρος καὶ ἐξουσία τὸ εὐαγγέλιό μου.» Καὶ ἀμέσως, ἐπιβεβαιώνοντας αὐτὴ τὴν ἐξουσία, τοὺς ἐμφύσησε στὰ πρόσωπα καὶ τοὺς ἔδωσε τὴ Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τὴν ἐξουσία νὰ συγχωροῦν ἁμαρτίες, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀφήνουν ἀσυγχώρητους ὅσους δὲν θὰ ἔχουν εἰλικρινὴ μετάνοια.

Μὲ αὐτὴ τὴν ἐνέργειά Του ὁ Χριστός μας, ποὺ εἶπε δηλ. ὅτι τὸν ἀπέστειλε ὁ Πατέρας καὶ αὐτὸς μὲ τὴ σειρά Του χορήγησε στοὺς μαθητὲς τὴ Χάρη τούτη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νὰ λύνουν καὶ νὰ δεσμεύουν ἁμαρτίες, φανέρωσε ξεκάθαρα, ὅτι ἡ ἐξουσία καὶ δωρεὰ τοῦ Πατέρα, τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶναι μία, εἶναι κοινή. Ποῦ εἶναι λοιπὸν τώρα οἱ Ἰεχωβᾶδες ἢ οἱ ὅποιοι ἄλλοι αἱρετικοί, ποὺ ἀρνοῦνται καὶ ἀπορρίπτουν τὴν ἰσότητα τῶν τριῶν Προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδας;

Καὶ ἀκόμη, πρέπει ἐδῶ νὰ τονίσουμε πὼς αὐτὴ ἡ ἐξουσία τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν, ποὺ ἔλαβαν τότε οἱ ἀπόστολοι, μεταβιβάζεται ἀλληλοδιαδόχως μὲ τὴ χειροτονία στοὺς διαδόχους τους ἐπισκόπους καὶ ἱερεῖς μέχρι σήμερα, σὲ ὅσους βεβαίως ἀνήκουν στὴ μία, ἁγία, καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία καὶ ἔχουν κανονικὴ χειροτονία. Ἀπὸ ἐκεῖ λοιπὸν πηγάζει ἡ πνευματικὴ ἐξουσία, ποὺ ἔχουν ἀνὰ τοὺς αἰῶνες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πνευματικοὶ πατέρες. Γι᾽ αὐτὸ πρέπει καὶ οἱ πιστοὶ νὰ τοὺς δείχνουν ὑπακοὴ καὶ νὰ τοὺς ἀποδίδουν τὸν ἁρμόζοντα σεβασμό.

Ὅταν ὅμως ἔγινε αὐτὴ ἡ ἐμφάνιση τοῦ Κυρίου, ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς – κατὰ θεϊκὴ πάντως οἰκονομία- δὲν ἦταν παρών, ἀλλὰ βρισκόταν κάπου ἀλλοῦ κρυμμένος. Τοῦ ἀνακοίνωσαν λοιπὸν ἀργότερα οἱ ἄλλοι μαθητὲς πὼς εἶχαν ἰδεῖ τὸν Ἰησοῦν ἀναστημένο. Αὐτὸς ὅμως δὲν πίστεψε! Καί, ὄχι μόνο δὲν πίστεψε, ἀλλὰ ἤθελε καὶ νὰ ἰδεῖ τὸν Χριστό, μὰ καὶ τὰ σημάδια τῶν πληγῶν τοῦ Πάθους τοῦ Κυρίου καὶ νὰ βάλει τὸ δάκτυλό του στὰ σημεῖα τῶν πληγῶν τῶν καρφιῶν καὶ νὰ βάλει τὸ χέρι του στὴ λογχευμένη ἄχραντη πλευρὰ τοῦ Δεσπότου!

Παρέβλεψε ἄραγε ὁ Κύριος τὸν πόθο τοῦτο τοῦ μαθητῆ Του; Ἀσφαλῶς ὄχι! Ἀλλά, ἐπειδὴ γνώρισε ὡς καρδιογνώστης καὶ παντογνώστης πὼς ἡ ἀπιστία τοῦ Θωμᾶ θὰ προξενοῦσε τελικὰ καὶ στὸν ἴδιο καὶ στοὺς ἄλλους μαθητές, μὰ καὶ σὲ ὅλους τοὺς πιστοὺς μεγάλη ὠφέλεια, ἀφοῦ ἄφησε νὰ περάσουν ὀκτὼ ἡμέρες ἀπ᾽ ἐκείνη τὴν πρώτη ἐμφάνισή του στοὺς μαθητές, συγκαταβαίνει καὶ πάλιν ὁ φιλάνθρωπος Δεσπότης. Καὶ τὴν ὄγδοη ἡμέρα, ὅταν ἦταν μαζεμένοι ὅλοι οἱ μαθητὲς σ᾽ ἐκεῖνο τὸ σπίτι καὶ ὁ Θωμᾶς μαζί τους, ξαναεμφανίζεται ἀνάμεσά τους, δίνοντάς τους καὶ πάλιν εἰρήνη. Καὶ δὲν περιμένει νὰ τοῦ ζητήσει ὁ Θωμᾶς αὐτό, ποὺ εἶπε στοὺς συναποστόλους του, ἀλλ᾽ ἀμέσως δείχνει τὰ πληγωμένα ἀπὸ τὰ καρφιὰ τοῦ Σταυροῦ χέρια Του καὶ ξεσκεπάζει τὴ λογχευμένη πλευρά Του καὶ τοῦ λέγει: «Ἔλα, Θωμᾶ, παιδί μου, δὲς καὶ ψηλάφησε αὐτὲς τὶς πληγές, ὅπως ζήτησες, γιὰ νὰ πιστεύσεις. Τὶς πληγὲς τοῦτες, ποὺ θεράπευσαν τὶς ἀνθρωπίνως ἀνιάτρευτες πληγὲς τῆς πτώσης τῶν πρωτοπλάστων, τὶς πτώσεις στὴν ἁμαρτία τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων· τὶς πληγές, ἀπὸ τὶς ὁποῖες πήγασε ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου.» Συγκλονισμένος τότε ὁ Θωμᾶς καὶ γεμάτος πλέον ἀκράδαντη πίστη, ἀναφώνησε: «Πιστεύω ἀληθινά, Χριστέ μου, ὅτι σὺ εἶσαι ὁ Κυριός μου καὶ ὁ Θεός μου!» Ὁρισμένοι μάλιστα ἅγιοι Πατέρες ἀναφέρουν ὅτι πράγματι ὁ Θωμᾶς ἔβαλε τὸν δάκτυλό του στὶς παλάμες τοῦ Κυρίου καὶ τὸ χέρι του στὴν πληγωμένη Του πλευρά· γι᾽ αὐτὸ καὶ ἡ σημερινὴ ἑορτὴ ὀνομάζεται καὶ «Ἡ ψηλάφησις τοῦ Θωμᾶ». Καί, ἐπιτιμώντας τον μὲ ἀγάπη ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· «Πίστεψες, γιατὶ μὲ εἶδες!» Γιὰ νὰ καταλήξει στὸν θαυμαστὸ ἐκεῖνο μακαρισμὸ αὐτῶν ποὺ πιστεύουν, χωρὶς νὰ τὸν ἰδοῦν: «μάκαριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες».

Κι ἐμεῖς, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, νὰ ἀγωνισθοῦμε νὰ ἀποκτήσουμε τούτη τὴ γνήσια καὶ μακαριζόμενη ἀπὸ τὸν Κύριο πίστη. Νὰ πιστεύομε δηλαδὴ ὅπως ἀκριβῶς διδάσκει τὸ Εὐαγγέλιο, ἡ Ἁγία Γραφή, ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία μας, σὲ ὅλα τὰ

δόγματα καὶ τὴν Ὀρθόδοξη Ἱερὰ Παράδοση, στηριζόμενοι στὴν ἀναμφίβολη μαρτυρία αὐτῶν, ποὺ ὑπῆρξαν αὐτόπτες καὶ αὐτήκοοι τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ, δηλαδὴ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἔστω κι ἂν ἐμεῖς δὲν ἀξιωθήκαμε νὰ ἰδοῦμε ὀφθαλμοφανῶς τὸν Κύριο. Νὰ μελετοῦμε μὲ πίστη τὸν Λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ πνευματικὰ βιβλία. Νὰ προσευχόμαστε θερμὰ καὶ συχνά· νὰ ἔχουμε μετάνοια εἰλικρινὴ καὶ καθημερινὴ γιὰ τὰ λάθη καὶ πάθη μας· νὰ μετέχουμε ἐνσυνείδητα στὰ Μυστήρια τῆς Ἐξομολογήσεως καὶ τῆς θείας Εὐχαριστίας· νὰ δείχνουμε ταπείνωση καὶ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον μας. Κι ἂν ἔτσι ἀγωνιζόμαστε νὰ ζοῦμε πνευματικά, θὰ λάβουμε μέσα μας μιὰ ἄλλη αἴσθηση, θὰ νοιώθουμε τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ, ποὺ θὰ μᾶς πληροφορεῖ καὶ στερεώνει ἀκράδαντα στὴν ἁγία μας Πίστη. Νὰ προσέξουμε καὶ νὰ ἀγωνισθοῦμε, ὥστε κανένα πράγμα τοῦ κόσμου τούτου νὰ μὴν ἀλλοιώσει ἢ ἀφαιρέσει ἀπὸ μέσα μας τὴν Ὀρθόδοξη Πίστη τοῦ Χριστοῦ μας, ὅ,τι πολυτιμώτερο ἔχουμε ἐμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί. Καὶ νὰ μὴ φοβούμαστε ἢ ντρεπόμαστε νὰ ὁμολογοῦμε, παντοῦ καὶ πάντοτε, τούτη τὴν Πίστη. Γιὰ νὰ ἀξιωθοῦμε ἐκείνης τῆς ἀνέκφραστης παραδείσιας χαρᾶς, ἤδη ἀπὸ τούτη τὴ ζωή, μὲ τὴ Χάρη καὶ Φιλανθρωπία τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ, τὶς πρεσβεῖες τῆς Παναγίας μας καὶ ὅλων τῶν ἁπ᾽ αἰῶνος ἁγίων. Ἀμήν!